

Egalitatea de gen

„[...] [R]ealizarea de progrese în ceea ce privește egalitatea de gen constituie în prezent un obiectiv important al statelor membre ale Consiliului Europei și ar trebui să fie invocate motive foarte solide înainte ca o astfel de diferență de tratament să poată fi considerată compatibilă cu Convenția [...] În special, referirile la tradiții, ipoteze generale sau atitudini sociale predominante într-o anumită țară nu sunt suficiente pentru justificarea unei diferențe de tratament pe criterii de sex.” (*Konstantin Markin împotriva Rusiei*, [hotărârea Marii Camere](#) din 22 martie 2012, pct. 127)

Art. 14 (interzicerea discriminării) din [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#) din 4 noiembrie 1950:

„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de [prezenta] Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Art. 1 (interzicerea generală a discriminării) din [Protocolul nr. 12 la Convenția din 4 noiembrie 2000:](#)

„1. Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.
2. Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1.”

Dreptul la viață și interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante

Violența în familie

[Opuz împotriva Turciei](#)

9 iunie 2009

Reclamanta a susținut că autoritățile turce nu au protejat dreptul la viață al mamei sale, care a fost ucisă de către soțul reclamantei, și că acestea au dat dovadă de neglijență în ceea ce privește actele de violență repetate, amenințările cu moartea și vătămrile corporale la care ea însăși fusese supusă de către acesta. Ea s-a plâns, de asemenea, că dreptul intern turc nu protejează femeile împotriva violenței în familie.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât că **au fost încălcate art. 2** (dreptul la viață) din Convenția europeană a drepturilor omului în ceea ce privește uciderea mamei reclamantei și **art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție în ceea ce privește neîndeplinirea de către stat a obligației de protejare a reclamantei. De asemenea, aceasta a hotărât – pentru prima dată într-o cauză care are ca obiect violența în familie – că a existat o **încălcare a art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 2 și 3**. În această privință, Curtea a observat, în special, că violența domestică afectează în principal femeile, în timp ce pasivitatea judiciară generalizată și discriminatorie din Turcia a creat un climat propice pentru aceasta. S-ar putea considera așadar că actele de violență suferite de reclamantă și de mama acesteia au fost bazate pe gen și constituie o discriminare împotriva femeilor. În plus, în pofida reformelor

realizate de Guvernul turc în ultimii ani, lipsa generală a unei reacții a sistemului judiciar și impunitatea de care se bucurau agresorii, așa cum s-a întâmplat în cazul reclamantei, indicau o implicare insuficientă din partea autorităților, care nu au luat măsurile corespunzătoare pentru a soluționa problema violenței în familie.

A. împotriva Croației (nr. 55164/08)

14 octombrie 2010

Această cauză avea ca obiect plângerea reclamantei potrivit căreia autoritățile nu au protejat-o împotriva actelor de violență în familie săvârșite de fostul său soț, care suferea de o boală psihică, deși au fost informate de aceasta cu privire la repetatele agresiuni fizice și verbale și amenințările cu moartea din partea acestuia. Aceasta a susținut, de asemenea, că legislația relevantă din Croația cu privire la violența în familie era discriminatorie.

Curtea a declarat **inadmisibilă plângerea** reclamantei **formulată în temeiul art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, în special, pe motiv că aceasta nu a oferit suficiente dovezi (cum ar fi rapoarte sau statistici) pentru a dovedi că măsurile sau practicile adoptate în Croația împotriva violenței în familie, sau efectele unor astfel de măsuri sau practici, erau discriminatorii. De asemenea, a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, în măsura în care autoritățile croate nu au pus în aplicare multe din măsurile dispuse de către instanțe pentru protejarea reclamantei sau pentru tratarea problemelor psihice ale fostului său soț, care păreau să se afle la originea comportamentului violent al acestuia.

Fremia și alții împotriva Republicii Moldova

28 mai 2013

Prima reclamantă și cele două fiice ale ei s-au plâns de faptul că autoritățile moldovene nu le-au protejat de comportamentul violent și abuziv al soțului și tatălui lor, ofițer de poliție.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, în cazul primei reclamante, în sensul că, deși erau la curent cu agresiunile la care era supusă, autoritățile nu au luat măsuri efective împotriva soțului ei și nu au împiedicat continuarea violențelor în familie. Curtea a hotărât, de asemenea, că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 3**, constatând că acțiunile autorităților nu au reprezentat doar o simplă neîndeplinire sau întârziere în luarea de măsuri în ceea ce privește violențele împotriva primei reclamante, ci o tolerare în mod repetat a unor astfel de violențe, reflectând o atitudine discriminatorie față de aceasta ca femeie. În acest sens, Curtea a reținut că constatările Raportorului Special al Organizației Națiunilor Unite privind violența împotriva femeilor, cauzele și consecințele acesteia nu făceau altceva decât să susțină impresia că autoritățile nu au apreciat pe deplin gravitatea și amploarea problemei violenței în familie în Republica Moldova și efectul său discriminatoriu asupra femeilor.

A se vedea, de asemenea: **B. împotriva Republicii Moldova (nr. 61382/09)** și **Mudric împotriva Republicii Moldova**, hotărâri din 16 iulie 2013; **N.A. împotriva Republicii Moldova (nr. 13424/06)**, hotărâre din 24 septembrie 2013; **T.M. și C.M. împotriva Republicii Moldova**, hotărâre din 28 ianuarie 2014.

Rumor împotriva Italiei

27 mai 2014

Reclamanta s-a plâns că autoritățile nu și-au îndeplinit obligația de a-i acorda susținerea necesară ulterior incidentului grav petrecut ca urmare a violenței domestice suferite de aceasta sau de a o proteja de alte acte de violență ulterioare. Ea a susținut, de asemenea, că deficiențele respective au fost rezultatul cadrului legislativ neadecvat din Italia, în domeniul combaterii violenței în familie, iar acest lucru a reprezentat o discriminare împotriva ei ca femeie.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, **considerat separat și coroborat cu art. 14** (interzicerea discriminării). A constatat că autoritățile italiene au instituit un cadru legislativ care le permitea să ia măsuri împotriva persoanelor acuzate de violență în familie și că acest

cadru a fost eficient pentru pedepsirea autorului infracțiunii a cărei victimă a fost reclamanta și pentru a preveni repetarea atacurilor violente la adresa integrității sale fizice.

M.G. împotriva Turciei (nr. 646/10)

22 martie 2016

Această cauză avea ca obiect violența în familie suferită de reclamantă în cursul căsătoriei, amenințările proferate împotriva ei în urma divorțului și procedura ulterioară. În special, reclamanta critica autoritățile naționale deoarece nu au prevenit actele de violență la care fusese supusă. În special, reclamanta a criticat autoritățile naționale pentru că acestea nu au prevenit actele de violență la care a fost supusă.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând că nu se poate considera că modul în care autoritățile turce au desfășurat procedura penală a îndeplinit cerințele prevăzute la art. 3. De asemenea, a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 3**, constatând că, după ce a fost pronunțat divorțul (la 24 septembrie 2007) și până la intrarea în vigoare a unei noi legi (nr. 6284) la 20 martie 2012, cadrul legislativ în vigoare nu garanta faptul că reclamanta, divorțată, putea să beneficieze de măsuri de protecție și a subliniat că, timp de mai mulți ani după sesizarea instanțelor naționale, a fost nevoită să trăiască cu teama de comportamentul fostului său soț.

Halime Kilic împotriva Turciei

28 iunie 2016

Cauza privea decesul fiicei reclamantei, care a fost ucisă de către soțul acesteia, în ciuda faptului că a formulat patru plângeri și a obținut trei ordine de protecție și de restricție.

Curtea a hotărât că **au fost încălcate art. 2** (dreptul la viață) și **art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 2** din Convenție. A constatat în special că procedurile interne nu au îndeplinit cerințele art. 2 din Convenție, în vederea asigurării protecției fiicei reclamantei. Nepedepsind nerespectarea de către soț a ordinelor emise împotriva acestuia, autoritățile naționale au lipsit ordinele respective de orice eficiență, creând astfel un context de impunitate, care i-a permis acestuia să își agreseze în repetate rânduri soția, fără să fie tras la răspundere. De asemenea, Curtea a considerat inacceptabil faptul că fiica reclamantei a fost lăsată fără resurse ori protecție, în situația în care s-a confruntat cu un comportament violent din partea soțului ei și că, ignorând actele repetate de violență și amenințările cu moartea la adresa victimei, autoritățile au creat un climat care a favorizat violența în familie.

Talpis împotriva Italiei

2 martie 2017

Cauza avea ca obiect actele de violență conjugală suferite de reclamantă, care au avut ca rezultat uciderea fiului său și tentativa de omor asupra acesteia.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 2** (dreptul la viață) din Convenție din cauza uciderii fiului reclamantei și a tentativei de omor asupra acesteia. De asemenea, a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, din cauza neîndeplinirii de către autorități a obligației lor de a proteja reclamanta împotriva unor acte de violență în familie. În cele din urmă, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 2 și 3**, constatând că actele de violență săvârșite împotriva reclamantei ar trebui să fie considerate ca fiind bazate pe sex și că, în consecință, au constituit o formă de discriminare împotriva femeilor. În această privință, Curtea a subliniat, în special, că reclamanta a fost victima unei discriminări în calitate de femeie, din cauza lipsei de acțiune a autorităților, care au subestimat violențele în cauză și, prin urmare, le-au aprobat în esență.

Bălșan împotriva României

23 mai 2017

Reclamanta a susținut că autoritățile nu o protejaseră de actele repetate de violență în

familie ale soțului ei și nu stabiliseră vinovăția acestuia, în ciuda numeroaselor sale plângeri. Ea a susținut, de asemenea, că toleranța autorităților față de astfel de acte de violență o făcuse să se simtă înjosită și neajutorată.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, având în vedere faptul că autoritățile nu o protejaseră pe reclamantă în mod adecvat împotriva actelor de violență comise de soțul său, și că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 3**, întrucât violența se bazase pe criteriile de sex. Curtea a observat, în special, că soțul reclamantei a supus-o la acte de violență și că autoritățile trebuie să fi fost pe deplin conștiente de acest abuz, având în vedere solicitările sale repetate de asistență, adresate atât poliției, cât și instanțelor. În plus, deși în România exista un cadru legal care îi permitea unei persoane să se plângă cu privire la violența în familie și să solicite autorităților protecție, pe care reclamanta l-a utilizat pe deplin, autoritățile nu au aplicat dispozițiile legale relevante în cauza sa. Autoritățile chiar au constatat că reclamanta provocase actele de violență în familie săvârșite împotriva ei și au considerat că actele respective nu erau suficient de grave pentru a intra sub incidența dreptului penal. O astfel de abordare a lipsit cadrul juridic național de scopul său și era contrară standardelor internaționale privind violența împotriva femeilor. Într-adevăr, pasivitatea autorităților în speță reflecta o atitudine discriminatorie față de reclamantă în calitate de femeie și demonstra o lipsă de angajament a României de a combate violența în familie, în general.

Interzicerea sclaviei și a muncii forțate

Discriminarea împotriva bărbaților având în vedere procentul neglijabil de femei care sunt convocate să îndeplinească datoria civică de jurat

Zarb Adami împotriva Maltei

20 iunie 2006

Din 1971, reclamantul a fost inclus pe lista juraților din Malta și a rămas pe listă până cel puțin în 2002. Între 1971 și 1997, acesta a îndeplinit funcția de jurat și de președinte de juriu, în trei seturi diferite de procese penale. În 1997, el a fost din nou convocat ca jurat, dar nu s-a prezentat și a fost amendat cu aproximativ 240 de euro. Întrucât nu a plătit amenda, a fost citat în fața instanței penale. Reclamantul s-a plâns că a fost victima unei discriminări pe motiv de sex, deoarece procentul de femei cărora li se solicita să îndeplinească datoria de jurat în Malta era neglijabil, și că a fost obligat să se confrunte cu un proces penal în ceea ce privește impunerea unei obligații civice discriminatorii.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 4 § 3 lit. d)** (interzicerea muncii forțate) din Convenție. A constatat, în special, că Guvernul maltez a argumentat că diferența de tratament depindea de o serie de factori: jurații erau selectați din segmentul populației active în sectorul economiei și profesiilor liberale; în plus, o scutire de la îndeplinirea datoriei de jurat putea fi acordată persoanelor care aveau grijă de membrii familiei lor și dispoziția juridică relevantă putea fi invocată cu succes de mai multe femei decât bărbați; în cele din urmă, „din motive culturale”, era posibil ca avocații apărării să fi avut tendința de a contesta jurații de sex feminin. Curtea avea îndoieli legate de faptul că factorii indicați de către Guvern erau suficienți pentru a explica discrepanța semnificativă în privința repartizării obligației de a îndeplini funcția de jurat. Al doilea și al treilea factor aveau legătură doar cu numărul de femei care îndepliniseră efectiv datoria de jurat și nu explica numărul foarte redus de femei înscrise pe listele de jurați. În orice caz, elementele evidențiate de către Guvern constituiau doar explicații legate de mecanismele care au condus la diferența de tratament în litigiu. Totuși, Guvernul nu a prezentat în fața Curții argumente valabile pentru a oferi o justificare adecvată a acestei diferențe. În special, nu s-a demonstrat că diferența de tratament urmărea un scop legitim și că exista un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

Obligarea bărbaților scutiți de la serviciul militar la plata unei taxe speciale

Cerere pendinte

[Kung împotriva Elveției \(nr. 73307/17\)](#)

Cerere comunicată Guvernului elvețian la 15 mai 2018.

Obligația impusă exclusiv bărbaților de a efectua serviciul într-o brigadă de pompieri sau de a plăti o contribuție financiară în schimb

[Karlheinz Schmidt împotriva Germaniei](#)

18 iulie 1994

Reclamantul a pretins a fi victima unei discriminări pe criterii de sex deoarece, în landul Baden-Württemberg, numai bărbații erau supuși obligației de a servi într-o brigadă de pompieri sau de a plăti o contribuție financiară în locul efectuării unui astfel de serviciu.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 4 § 3 lit. d)** (interzicerea muncii forțate) din Convenție. A subliniat, în special, că unele landuri germane nu impuneau obligații diferite pentru cele două sexe în acest domeniu și că femeile erau acceptate chiar și în Baden-Württemberg pentru serviciul de voluntariat într-o brigadă de pompieri. În plus, indiferent dacă exista sau nu o justificare pentru a trata în mod diferit bărbații și femeile în ceea ce privește efectuarea serviciului obligatoriu într-o brigadă de pompieri, elementul decisiv în prezenta cauză a fost, în cele din urmă, faptul că obligația de a efectua un astfel de serviciu exista exclusiv în drept și în teorie. Având în vedere că a existat întotdeauna un număr suficient de voluntari, nicio persoană de sex masculin nu era obligată, în practică, să servească într-o brigadă de pompieri. În cele din urmă, contribuția financiară își pierduse – nu în drept, ci, în fapt – caracterul compensatoriu și devenise singura obligație reală. Având în vedere impunerea unei astfel de sarcini financiare, cu greu se justifica o diferență de tratament pe criterii de sex.

Dreptul la libertate și la siguranță

Pretinsul caracter discriminatoriu al unor dispoziții care reglementează condamnarea la pedeapsa detenției pe viață

[Khamtokhu și Aksenchik împotriva Rusiei](#)

24 ianuarie 2017 (Marea Cameră)

În speță, reclamantii au susținut că, în calitate de adulți de sex masculin, care executau pedeapsa detenției pe viață pentru o serie de infracțiuni grave, erau discriminați în comparație cu alte categorii de deținuți – femeile, persoanele cu vârsta sub 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunii sau peste 65 de ani la momentul pronunțării hotărârii de condamnare – care erau exceptate în temeiul legii de la detențiunea pe viață.

Marea Cameră a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 5** (dreptul la libertate și la siguranță) din Convenție, în ceea ce privește diferența de tratament bazată pe vârstă în privința condamnării la pedeapsa detenției pe viață în Rusia, și că **nu a fost încălcat art. 14, coroborat cu art. 5**, în ceea ce privește diferența de tratament pe criterii de sex. A constatat că justificarea diferenței de tratament dintre reclamanti și alte categorii de infractori, și anume promovarea principiilor justiției și umanității, a fost legitimă. Marea Cameră a fost, de asemenea, convinsă că scutirea anumitor categorii de infractori de la pedeapsa detenției pe viață constituia un mijloc proporțional pentru punerea în aplicare a respectivelor principii. Pentru a ajunge la această concluzie, Marea Cameră a ținut seama de aplicarea în practică a pedepsei detenției pe viață în Rusia, în ceea ce privește atât

modul de impunere a acesteia, cât și posibilitatea revizuirii sale ulterioare. În special, pedeapsa detențiunii pe viață impusă reclamanților nu a fost arbitrară sau nerezonabilă și urma să fie revizuită după 25 de ani. În plus, Marea Cameră a ținut seama, de asemenea, de spațiul considerabil de manevră acordat statelor contractante în privința deciziilor referitoare la chestiuni precum politica penală, având în vedere lipsa oricărui consens european privind condamnarea la pedeapsa detențiunii pe viață, cu excepția celui în privința infractorilor minori, care erau exceptați de la pedeapsa detențiunii pe viață în toate statele contractante, fără excepție. Într-adevăr, ar fi dificil ca legiuitorul rus să fie criticat pentru exceptarea anumitor grupuri de infractori de la pedeapsa detențiunii pe viață, având în vedere că această exceptare constituie, ținând seama de toate elementele relevante, un progres social în domeniul penologiei.

Dreptul la un proces echitabil

Acțiune în tăgada paternității

A se vedea infra, la secțiunea „Dreptul la respectarea vieții private și de familie”.

Motivarea unei hotărâri pe baza diferenței de sex

Schuler-Zaraggen împotriva Elveției

24 iunie 1993

Reclamanta, care a solicitat o pensie de invaliditate, a susținut, în special, că Tribunalul Federal pentru Asigurări și-a întemeiat hotărârea în cauza sa pe o „ipoteză bazată pe experiența din viața de zi cu zi”, și anume faptul că multe din femeile căsătorite renunță la locurile lor de muncă, după nașterea primului lor copil, revenind mai târziu. Instanța a dedus de aici că reclamanta ar fi renunțat la locul său de muncă și dacă nu ar fi avut probleme de sănătate. Reclamanta a susținut că o astfel de ipoteză constituie o discriminare pe criterii de sex.

În lipsa oricărei justificări obiective și rezonabile, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție. A subliniat, în special, că Tribunalul Federal pentru Asigurări a adoptat în totalitate ipoteza formulată de Comisia de apel, potrivit căreia femeile își încetează activitatea profesională după ce nasc un copil, și nu a încercat să verifice validitatea ipotezei prin cântărirea unor argumente contrare. Astfel cum a fost formulată în hotărârea instanței federale, prezumția în cauză nu putea așadar să fie considerată – astfel cum a afirmat Guvernul elvețian – o observație neînsemnată, elaborată stângaci și cu un efect neglijabil. Dimpotrivă, aceasta a constituit singura bază a raționamentului, având astfel un caracter decisiv, și a introdus o diferență de tratament întemeiată exclusiv pe criterii de sex.

Neexecutarea unei hotărâri prin care s-a recunoscut o discriminare pe criterii de gen

García Mateos împotriva Spaniei

19 februarie 2013

Reclamanta a cerut permisiunea de a reduce numărul de ore de lucru la un supermarket, în calitate de mamă căreia îi fusese încredințat fiul său, care avea mai puțin de șase ani la momentul respectiv. Angajatorii au refuzat solicitarea. Aceasta s-a plâns că Curtea Constituțională spaniolă nu a asigurat repararea încălcării principiului nediscriminării pe criterii de gen, discriminare ce fusese constatată în cauza ei. A susținut că i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil și că a fost victima unei discriminări pe criterii de gen.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil), **coroborat cu art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție. A constatat că încălcarea principiului nediscriminării pe criterii de sex, constatată în hotărârea Curții Constituționale spaniole pronunțată în favoarea reclamantei, nu a fost

reparată niciodată din cauza neexecutării deciziei relevante și a faptului că nu i s-au acordat despăgubiri.

Dreptul la respectarea vieții private și de familie

Acțiune în tăgada paternității

Rasmussen împotriva Danemarcei

28 noiembrie 1984

Această cauză privea faptul că reclamantul a fost împiedicat să introducă o acțiune în tăgada paternității unui copil, în urma separării de soția lui, din cauza unei legi din 1960, care stabilea un termen pentru dreptul unui tată de a contesta paternitatea unui copil născut în cadrul căsătoriei, dar îi permitea mamei să introducă oricând o acțiune în tăgada paternității unui copil.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 6** (dreptul la un proces echitabil) **și art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că diferența de tratament stabilită în această privință între soți și soții se baza pe ideea potrivit căreia termenele pentru inițierea unei acțiuni în tăgada paternității erau mai puțin necesare pentru soții decât pentru soți, deoarece interesele mamei coincid, de obicei, cu cele ale copilului, acesteia încredințându-i-se copilul în cele mai multe cazuri de divorț sau separare. Normele în vigoare au fost modificate de Parlamentul danez în 1982, deoarece s-a considerat că raționamentul care a stat la baza legii din 1960 nu mai era în concordanță cu evoluția societății; nu se putea deduce din acest lucru că maniera în care situația fusese evaluată în urmă cu 22 de ani nu era rezonabilă.

Mizzi împotriva Maltei

12 ianuarie 2006

În 1966, soția reclamantului a rămas însărcinată. În anul următor, cei doi s-au despărțit. Conform legislației malteze, reclamantul a fost considerat automat tatăl copilului născut între timp și a fost înregistrat ca fiind tatăl său natural. În urma unui test ADN care, conform reclamantului, a stabilit că nu era el tatăl copilului, acesta a încercat să introducă o acțiune civilă în tăgada paternității copilului, însă fără succes. Reclamantul s-a plâns că i-a fost refuzat accesul la o instanță și că prezumția irefragabilă de paternitate aplicată în cazul său a constituit o ingerință disproporționată în exercitarea dreptului său la respectarea vieții private și de familie. Acesta a susținut, de asemenea, că a suferit o discriminare, deoarece alte părți care aveau un interes în ceea ce privește stabilirea paternității în această cauză nu au fost supuși aceluiași condiții și termene stricte.

Curtea a hotărât că **au fost încălcate art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil), **art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) **și art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 6 și 8** din Convenție. În privința acestui din urmă aspect, observând că, pentru a putea introduce o acțiune în tăgada paternității sale, reclamantul a fost supus unor termene care nu li se aplicau altor „părți interesate”, Curtea a constatat că aplicarea rigidă a termenului în cauză, împreună cu refuzul Curții Constituționale malteze de a permite o excepție de la această regulă, l-a privat pe reclamant de exercitarea drepturilor sale garantate de art. 6 și 8 din Convenție, de care, pe de altă parte, celelalte părți interesate beneficiau și continuă să beneficieze.

Valoarea despăgubirilor acordate pentru o eroare medicală

Carvalho Pinto de Sousa Morais împotriva Portugaliei

25 iulie 2017

Această cauză privea o decizie a Curții Administrative Supreme portugheze de a reduce valoarea despăgubirilor acordate reclamantei, o femeie în vârstă de 50 de ani, care a suferit complicații ginecologice, ca urmare a unei erori medicale. Operația din 1995 i-a cauzat dureri intense, incontinență și dificultăți în întreținerea relațiilor sexuale. Reclamanta a susținut, în special, că decizia de a reduce valoarea despăgubirilor a fost

discriminatorie, întrucât nu a ținut seama de importanța pe care o avea pentru ea, ca femeie, viața sexuală.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat, în special, că vârsta și sexul reclamantei au fost, aparent, factorii decisivi ai deciziei definitive pronunțate de instanțele portugheze de a reduce valoarea despăgubirilor acordate, atât pentru suferințele sale fizice și psihice, cât și pentru plata serviciilor unei menajere. În plus, decizia s-a bazat pe ipoteza generală potrivit căreia sexualitatea nu era atât de importantă pentru o femeie în vârstă de 50 de ani, mamă a doi copii, ca pentru o persoană mai tânără. În opinia Curții, aceste considerații arătau prejudecățile care predominau în sistemul judiciar din Portugalia. În această cauză, Curtea a reamintit, de asemenea, că egalitatea de gen constituie în prezent un obiectiv important pentru statele membre ale Consiliului Europei, în sensul că ar trebui să fie invocate motive foarte solide înainte ca o astfel de diferență de tratament să poată fi considerată compatibilă cu Convenția. În special, referirile la tradiții, ipoteze generale sau atitudini sociale predominante într-o anumită țară nu sunt suficiente pentru justificarea unei diferențe de tratament pe criterii de sex.

Alegerea numelui de familie și transmiterea numelor de familie ale părinților copiilor acestora

Burghartz împotriva Elveției

22 februarie 1994

Reclamantii s-au căsătorit în Germania în 1984 și, în conformitate cu dreptul german, au ales ca nume de familie numele soției, „Burghartz”, soțul prevalându-se de dreptul său de a pune în fața acestuia propriul nume de familie și de a se numi, astfel, „Schnyder Burghartz”. Având în vedere că oficiul de stare civilă elvețian (*Zivilstandsamt*) a înregistrat „Schnyder” ca nume de familie comun, cuplul a solicitat înlocuirea acestui nume cu „Burghartz”, ca nume de familie, și „Schnyder Burghartz”, ca nume de familie al celui de-al doilea reclamant. În fața Curții, reclamantii s-au plâns de faptul că autoritățile elvețiene i-au refuzat celui de-al doilea reclamant dreptul de a-și pune propriul nume înaintea numelui de familie ales de cuplu, deși legislația elvețiană oferea această posibilitate femeilor căsătorite care alegeau să poarte ca nume de familie numele soților. În opinia lor, acest lucru a avut ca rezultat o discriminare pe criterii de sex.

Curtea a hotărât că diferența de tratament în litigiu nu avea o justificare obiectivă și rezonabilă și, în consecință, **contravenea art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. În special, Curtea nu a fost convinsă de argumentul Guvernului elvețian, care, în sprijinul sistemului contestat, a invocat preocuparea legiuitorului elvețian ca unitatea familiei să fie reflectată prin existența unui singur nume de familie comun. În fapt, unitatea familiei nu ar fi reflectată mai puțin în cazul în care soțul ar adăuga propriul nume de familie la cel al soției sale, adoptat ca nume de familie comun, decât în cazul soluției inverse, permisă de Codul civil. În al doilea rând, nu se poate spune că în discuție se afla o tradiție adevărată: femeile căsătorite s-au bucurat de dreptul de care dorea să beneficieze reclamantul abia începând din 1984. În orice caz, Convenția trebuie să fie interpretată în lumina condițiilor actuale și, mai ales, a importanței principiului nediscriminării. În plus, nu exista nicio diferență între alegerea de către soți mai degrabă a unuia din numele lor de familie decât a celui alt, ca nume de familie comun. Contrar celor susținute de Guvern, nu se poate considera că această alegere constituia un act deliberat într-o măsură mai mare în cazul soțului decât în cazul soției. Prin urmare, nu era justificat să se prevadă consecințe diferite în fiecare caz. În cele din urmă, în ceea ce privește alte tipuri de nume de familie, cum ar fi numele de familie compus (scris cu cratimă) sau orice alt mod informal de utilizare, însuși Tribunalul Federal făcea o distincție între acestea și numele de familie legal, singurul care putea figura în documentele oficiale ale unei persoane. Prin urmare, aceste tipuri de nume nu puteau fi considerate ca fiind echivalente.

Losonci Rose si Rose împotriva Italiei

9 noiembrie 2010

Înainte de a se căsători, reclamantii, un resortisant maghiar, și soția acestuia, un resortisant elvețian – au notificat Oficiul de stare civilă (de înregistrare a nașterilor, căsătoriilor și deceselor) că intenționau să își păstreze propriile nume de familie, mai degrabă decât să aleagă un nume de familie compus pentru unul din ei. După respingerea cererii lor de către autorități, aceștia au decis, pentru a putea să se căsătorească, să adopte numele soției ca nume de familie. După ce s-au căsătorit, primul reclamant a solicitat, în conformitate cu dreptul său național, înlocuirea în registrul de stare civilă a numelui de familie compus, ales provizoriu, cu numele său inițial de familie, fără modificarea numelui de familie al soției sale. Tribunalul Federal a respins cererea, hotărând că, în urma deciziei anterioare a primului reclamant, de a adopta ca nume de familie numele soției sale, intenția ca numele acestuia să intre sub incidența dreptului maghiar devenise caducă. Potrivit reclamantilor, o astfel de situație nu ar fi putut apărea dacă ar fi fost de sexe opuse, având în vedere că numele de familie al soțului ei ar fi devenit automat numele de familie comun celor doi soți și soția ar fi fost liberă să aleagă stabilirea numelui ei de familie în conformitate cu dreptul său național.

Întrucât justificarea prezentată de Guvernul elvețian nu a părut să fie rezonabilă și diferența de tratament a fost discriminatorie, Curtea a constatat că normele aflate în vigoare în Elveția au dat naștere unei discriminări între cuplurile binaționale, aplicându-se diferit în funcție de sexul persoanei care avea naționalitate elvețiană (bărbat sau femeie), și, prin urmare, a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. În această cauză, Curtea a subliniat, în special, că, la nivelul statelor membre ale Consiliului, se contura un consens în ceea ce privește egalitatea între soți în privința alegerii numelui de familie, și că activitățile Organizației Națiunilor Unite erau orientate către recunoașterea dreptului fiecăruia din partenerii care formează un cuplu căsătorit de a-și păstra propriul său nume de familie sau de a beneficia de o poziție egală în ceea ce privește alegerea unui nou nume de familie.

Ünal Tekeli împotriva Turciei

16 noiembrie 2004

În urma căsătoriei din 1990, reclamanta, care era avocat stagiar la acea vreme, a luat numele de familie al soțului său. Având în vedere că în viața sa profesională era cunoscută cu numele dinaintea căsătoriei, aceasta a continuat să îl folosească în fața numelui său legal de familie, care era cel al soțului său. Totuși, nu a putut utiliza împreună ambele nume în documente oficiale. Reclamanta s-a plâns în special de faptul că a fost discriminată, în măsura în care bărbații căsătoriți puteau să poarte propriul nume de familie și după căsătorie.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A considerat că argumentul Guvernului turc, conform căruia numele soțului era preluat de familie ca urmare a unei tradiții al cărei scop era reflectarea unității familiei, prin purtarea aceluiași nume (de către ambii soți), nu era un factor decisiv. Unitatea familiei putea să rezulte din alegerea numelui de familie al soției sau a unui nume comun, ales de cuplul căsătorit. În plus, unitatea familiei putea să fie menținută și consolidată și în cazul în care un cuplu căsătorit alegea să nu poarte un nume de familie comun, fapt confirmat de soluția adoptată în alte sisteme juridice europene. În consecință, obligația impusă unei femei căsătorite, în interesul unității familiei, de a purta numele de familie al soțului acesteia – chiar dacă putea să pună în fața acestuia numele dinaintea căsătoriei – nu avea nicio justificare obiectivă și rezonabilă. Observând, în special, că, la nivelul statelor contractante ale Consiliului European, se contura un consens în favoarea alegerii numelui de familie al soților pe picior de egalitate, în această hotărâre Curtea a constatat că Turcia părea să fie singurul stat membru care impunea din punct de vedere legal preluarea numelui de familie al soțului ca nume de familie al cuplului și, prin urmare, pierderea automată de către femeie, în urma căsătoriei, a propriului nume de familie (de fată), chiar și în cazul în care cuplul decidea altfel. În mod cert, reformele realizate în

Turcia în noiembrie 2001 au urmărit să plaseze femeile căsătorite pe picior de egalitate cu soții lor în ceea ce privește reprezentarea cuplului, activitățile economice și luarea deciziilor care afectează familia și copiii. Cu toate acestea, dispozițiile referitoare la stabilirea numelui de familie purtat după căsătorie, inclusiv cele care obligă femeile căsătorite să adopte numele de familie al soților, au rămas neschimbate.

A se vedea, de asemenea: [Tuncer Günes împotriva Turciei](#), hotărâre din 3 septembrie 2013.

[Cusan si Fazzo împotriva Italiei](#)

7 ianuarie 2014

Această cauză privea contestarea transmiterii numelui de familie al tatălui copiilor săi. Reclamantii, un cuplu căsătorit, s-au plâns, în special, cu privire la refuzul autorităților italiene de a le aproba cererea de a-i atribui fiicei lor numele de familie al mamei și cu privire la faptul că legislația italiană în vigoare la momentul faptelor impunea obligația de a le atribui copiilor numele de familie al tatălui pentru legitimare. Aceștia au considerat că legea ar fi trebuit să le permită părinților să aleagă numele de familie al copiilor.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, din cauza faptului că reclamantii nu au avut posibilitatea, atunci când s-a născut fiica lor, să o înscrie în registrul de stare civilă (de nașteri, căsătorii și decese) cu numele de familie al mamei sale. Această imposibilitate a fost cauzată de o deficiență a sistemului juridic italian, în temeiul căruia fiecare „copil legitim” era înscris în registrul de stare civilă cu numele de familie al tatălui, fără nicio posibilitate de derogare, nici măcar în cazul în care soții conveneau să utilizeze numele de familie al mamei. În consecință, Curtea a precizat, în temeiul **art. 46** (forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenție, că era necesar să fie adoptate reforme ale legislației și/sau practicii italiene, pentru a se asigura compatibilitatea acestora cu concluziile din prezenta hotărâre și conformitatea lor cu cerințele de la art. 8 și art. 14 din Convenție.

Calcularea pensiei de invaliditate

[di Trizio împotriva Elveției](#)

2 februarie 2016

Inițial, reclamanta a lucrat cu normă întreagă, dar a fost nevoită să își înceteze activitatea în iunie 2002, din cauza unor probleme cu spatele. Reclamantei i s-a acordat o pensie de invaliditate de 50% pentru perioada cuprinsă între iunie 2002 și până la nașterea gemenilor acesteia. Ulterior, nu i s-a mai acordat pensia, ca urmare a aplicării metodei „mixte”, care implica presupoziția potrivit căreia, chiar dacă nu ar fi avut un handicap, reclamanta nu ar fi lucrat cu normă întreagă după nașterea copiilor săi. Ea s-a plâns de faptul că a fost discriminată din cauza sexului său.

Curtea nu a fost convinsă că diferența de tratament la care a fost supusă reclamanta avea o justificare rezonabilă și a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Curtea a admis argumentul Guvernului elvețian potrivit căruia scopul asigurării de invaliditate era de a asigura persoanele împotriva riscului de a deveni inapte să exercite o activitate remunerată sau să efectueze sarcini de rutină, pe care le-ar fi putut realiza dacă ar fi avut în continuare o stare de sănătate bună. Cu toate acestea, Curtea a considerat că acest obiectiv trebuia să fie evaluat ținând seama de egalitatea de gen. În cauza reclamantei, Curtea a observat că era probabil ca aceasta să fi primit o pensie de invaliditate parțială dacă ar fi lucrat cu normă întreagă sau s-ar fi dedicat exclusiv muncii în gospodărie. Având în vedere că anterior lucrase cu normă întreagă, inițial i-a fost acordată pensia și a continuat să beneficieze de aceasta până la nașterea copiilor săi. Așadar, era clar că decizia de a refuza recunoașterea dreptului reclamantei la pensie se bazase pe afirmația acesteia potrivit căreia dorea să își reducă timpul de lucru pentru a avea grijă de copiii săi și de căminul său. În practică, pentru marea majoritate a femeilor care doreau să lucreze cu normă redusă după nașterea copiilor lor, metoda mixtă, aplicată femeilor în 98% din cazuri, era o sursă de discriminare.

Concedierea pe motive de gen

Emel Boyraz împotriva Turciei

2 decembrie 2014

Această cauză avea ca obiect concedierea dintr-un post din sectorul public – o societate de electricitate administrată de stat – pe motive de gen. Reclamanta a lucrat ca ofițer de securitate timp de aproape trei ani, înainte de a fi concediată în martie 2004, pentru că nu era bărbat și nu efectuase serviciul militar. Aceasta a susținut că deciziile pronunțate împotriva ei în cadrul procedurii interne au constituit o discriminare pe criterii de sex. De asemenea, s-a plâns de durata excesivă și de inechitatea procedurii administrative de concediere a acesteia.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. În opinia Curții, simplul fapt că ofițerii de securitate trebuiau să lucreze în schimburi de noapte și în zone rurale și trebuiau să folosească arme de foc și forța fizică în anumite condiții nu justifica în sine tratarea diferită a bărbaților și femeilor. În plus, concedierea reclamantei nu a fost motivată de incapacitatea ei de a-și asuma astfel de riscuri sau responsabilități, neexistând elemente care să indice că nu și-a îndeplinit obligațiile, ci s-a bazat pe deciziile instanțelor administrative din Turcia. Curtea a considerat, de asemenea, că instanțele administrative nu au justificat motivele pentru cerința conform căreia doar persoane de sex masculin puteau fi angajate ca ofițeri de securitate în cadrul sucursalei societății de electricitate administrate de stat. În această cauză, Curtea a hotărât, de asemenea, că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil) din Convenție.

A se vedea, de asemenea: **Hülya Ebru Demirel împotriva Turciei**, hotărâre din 19 iunie 2018.

Norme privind imigrația

Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Regatului Unit

28 mai 1985

Reclamantele se stabiliseră în mod legal și permanent în Regatul Unit. În conformitate cu normele privind imigrația în vigoare la momentul faptelor, soților acestora li s-a refuzat permisiunea de a rămâne cu ele sau de a li se alătura în acest stat în calitate de soți ai acestora. Reclamantele au susținut, în special, că, din acest motiv, au fost victimele unei practici de discriminare pe motive de sex și de rasă.

Curtea a hotărât că reclamantele nu au fost victime ale unei discriminări pe motive de rasă. Totuși, a constatat că ele au fost victime ale unei discriminări pe criterii de sex (diferență de tratament între imigranții de sex masculin și cei de sex feminin în ceea ce privește acordarea soțului neresortisant a permisiunii de a intra sau de a rămâne în țară), cu **încălcarea art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

Imposibilitatea de a beneficia de suspendarea executării pedepsei cu închisoarea și dreptul la respectarea vieții private și de familie

Alexandru Enache împotriva României

3 octombrie 2017

Această cauză privea, în special, plângerea unui deținut cu privire la discriminarea pe motive de sex, rezultată din faptul că, în conformitate cu legislația românească, numai mamele condamnate care au copil cu vârsta sub un an puteau să obțină suspendarea executării pedepsei cu închisoarea până la împlinirea de către copil a vârstei de un an. Cererea de suspendare a executării pedepsei cu închisoarea, depusă de reclamant, tatăl unui copil cu vârsta sub un an, a fost respinsă de instanțele din România, pe motiv că dispoziția în cauză trebuia să fie interpretată în mod restrictiv.

Curtea a hotărât, cu cinci la două voturi, că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în ceea ce privește capătul de cerere formulat de reclamant cu privire la discriminarea pe motive de sex. A constatat, în special, că excluderea incriminată nu a constituit o diferență de tratament și că a existat un raport de proporționalitate rezonabil între mijloacele utilizate și obiectivul legitim urmărit (interesul superior al copilului și legătura specială dintre o mamă și copilul său în primul an de viață al acestuia din urmă). Curtea a observat, în special, că beneficiul suspendării executării pedepsei nu era acordat automat deținuților de sex feminin și că legislația penală aflată în vigoare în România la momentul faptelor le pune la dispoziție tuturor deținuților, indiferent de sex, alte căi de a solicita o suspendare a executării pedepsei lor. De asemenea, a observat că scopul dispozițiilor legale în cauză era acela de a ține cont de situațiile personale specifice, în special cele referitoare la legătura unică dintre mamă și copil în timpul sarcinii și în primul an de viață a copilului. Curtea a apreciat că acest obiectiv putea fi considerat legitim în sensul art. 14 din Convenție, precum și că argumentele invocate de Guvernul român nu erau în mod vădit nefondate sau nerezonabile. Prin urmare, Curtea a considerat că, în domeniul specific care face obiectul prezentei cauze, aceste considerente ar putea constitui o bază suficientă pentru a justifica diferența de tratament la care a fost supus reclamantul. Maternitatea prezintă caracteristici specifice care ar trebui luate în considerare, printre altele, prin intermediul unor măsuri de protecție.

Concediul parental și indemnizația pentru concediu parental

Petrovic împotriva Austriei

27 martie 1998

La momentul faptelor, reclamantul era student și lucra cu fracțiune de normă. Soția sa, care își terminase studiile universitare și era funcționar public în cadrul unui minister federal, a născut în februarie 1989. Ea a continuat să lucreze, în timp ce reclamantului i-a fost acordat concediu parental pentru îngrijirea copilului. Reclamantul s-a plâns de refuzul autorităților austriece de a-i acorda o indemnizație pentru concediu parental, refuz întemeiat pe Legea din 1977 privind ajutorul de șomaj, care prevedea că doar mamele aveau dreptul de a beneficia de plata indemnizației în cauză. El a susținut că a fost victima unei discriminări pe motive de sex.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție, constatând că refuzul autorităților austriece de a-i acorda reclamantului o indemnizație pentru concediu parental nu a depășit marja de apreciere acordată acestora și că diferența de tratament imputată nu a fost, prin urmare, discriminatorie în sensul art. 14. În special, era clar că, la momentul faptelor, majoritatea statelor contractante nu prevedeau plățile tatălui a unei indemnizații pentru concediu parental. Ideea furnizării de către stat a unui sprijin financiar mamei sau tatălui, în funcție de opțiunea cuplului, astfel încât părintele în cauză să poată rămâne acasă pentru a avea grijă de copii, era relativ recentă. Inițial, măsurile sociale de acest tip — cum ar fi concediul parental — au fost destinate, în principal, să protejeze mamele și să le permită acestora să aibă grijă de copiii foarte mici. Abia treptat, pe măsură ce societatea a evoluat către o împărțire mai egală între bărbați și femei a responsabilităților pentru creșterea și educarea copiilor lor, statele contractante au introdus măsuri care se extind la tați, cum ar fi dreptul la concediul parental. În această privință, dreptul austriac a evoluat în același mod, având în vedere că, în 1989, legiuitorul austriac a adoptat dispoziții legislative prin care a fost introdus concediul parental pentru tați. În paralel, dreptul de a beneficia de indemnizația pentru concediu parental a fost extins la tați în 1990. Prin urmare, părea dificilă criticarea legiuitorului austriac pentru introducerea în mod treptat, reflectând evoluția societății în acest domeniu, a unei legislații care a fost, ținând seama de toate aspectele relevante, foarte progresistă în Europa. În plus, în acest domeniu, încă existau diferențe foarte mari între sistemele juridice ale statelor contractante. Deși un număr mare de state au adoptat măsuri pentru a le oferi taților dreptul la concediu parental, alta era situația în cazul indemnizației pentru concediu parental, care era acordată taților de foarte puține state.

Konstantin Markin împotriva Rusiei

22 martie 2012 (Marea Cameră)

Această cauză privea refuzul autorităților ruse de a-i acorda concediu parental reclamantului, un bărbat divorțat, care lucra în cadrul forțelor armate ca operator radio în domeniul colectării de informații. Reclamantul s-a plâns de o diferență de tratament în raport cu personalul de sex feminin din cadrul forțelor armate și cu femeile civile.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că excluderea militarilor de sex masculin de la dreptul la concediu parental, în vreme ce militarii de sex feminin aveau dreptul la un astfel de concediu, nu putea fi considerată justificată în mod rezonabil sau obiectiv. Această diferență de tratament, a cărui victimă a fost reclamantul, a constituit așadar o discriminare pe motive de sex. În special, analizând situația existentă în toate statele părți la Convenție, Curtea a constatat că, în majoritatea statelor europene, inclusiv în Rusia, legislația acorda atât femeilor, cât și bărbaților civili concediu pentru creșterea copilului. În plus, într-un număr semnificativ de state, atât militarii de sex masculin, cât și cei de sex feminin aveau dreptul la concediul pentru creșterea copilului. În consecință, acest lucru însemna că societățile europene contemporane au evoluat către o partajare mai egală între bărbați și femei a responsabilității pentru creșterea și educarea copiilor lor. În această hotărâre, Curtea a admis că, având în vedere importanța armatei pentru protecția securității naționale, pot fi justificate anumite restricții privind dreptul la concediul de creștere a copilului, cu condiția ca acestea să nu fie discriminatorii (de exemplu, membrii personalului militar, de sex masculin sau feminin, ar putea fi excluși de la dreptul la concediul de creștere a copilului, dacă aceștia nu ar putea fi înlocuiți cu ușurință din cauza poziției lor ierarhice deosebite, a faptului că dețin calificări tehnice rare sau a implicării acestora în acțiuni militare active). În Rusia, în schimb, dreptul la concediul pentru creșterea copilului depindea exclusiv de sexul persoanei. Prin excluderea de la acest drept a militarilor de sex masculin, dispoziția legală în cauză impunea o restricție generală. Curtea a constatat că, întrucât o astfel de restricție generală se aplica automat unui grup de persoane în funcție de sexul lor, aceasta nu se încadra în marja de apreciere acceptabilă a statului. Având în vedere că reclamantul, care era operator radio, ar fi putut să fie înlocuit cu ușurință de către militari de sex feminin, nu exista nicio justificare pentru excluderea sa de la dreptul la concediul pentru creșterea copilului.

Hulea împotriva României

2 octombrie 2012

Această cauză privea refuzul de a-i acorda unui militar de sex masculin despăgubiri pentru o discriminare în ceea ce privește dreptul său la concediul parental.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că refuzul instanțelor române de a-i acorda reclamantului despăgubiri pentru încălcarea dreptului său de a nu fi discriminat în ceea ce privește exercitarea drepturilor legate de viața sa de familie nu pare să fi fost întemeiat pe motive suficiente. În acest sens, era irelevant faptul că instanța de apel nu invocase motive cu caracter discriminatoriu în hotărârea sa, având în vedere că aceasta a refuzat, fără argumente suficiente, să repare prejudiciul moral cauzat de discriminarea cu care s-a confruntat reclamantul ca urmare a refuzului de a i se acorda concediul parental.

Regimul de detenție în ceea ce privește dreptul de a părăsi închisoarea

Ēcis împotriva Letoniei

10 ianuarie 2019¹

Cauza privea un deținut de sex masculin, care se plânga de faptul că femeile și bărbații

¹ Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 (hotărâri definitive) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#).

condamnați pentru aceeași infracțiune erau tratați diferit în ceea ce privește regimul de detenție aplicat acestora, în special în privința dreptului de a părăsi închisoarea, ceea ce l-a împiedicat pe acesta să participe la înmormântarea tatălui său.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că bărbații și femeile care au comis o infracțiune gravă și au fost condamnați la aceeași pedeapsă erau tratați diferit. Aceasta a observat, în special, că bărbații erau în mod automat supuși regimului de maximă siguranță și erau deținuți în penitenciare cu regim închis, în timp ce femeile erau deținute în condiții mai puțin stricte, în penitenciare cu regim semi-deschis. Conform dispozițiilor legale, reclamantului i s-a interzis în mod automat să participe la înmormântare, în vreme ce o femeie ar fi beneficiat de această posibilitate. În cauza reclamantului, nu a existat o evaluare individuală a proporționalității unei astfel de interdicții, acesta fiind victima unei discriminări care a încălcat Convenția.

Încetarea plății pensiei de urmaș a soțului supraviețuitor

Cerere pendinte

[B. împotriva Elvetiei \(nr. 78630/12\)](#)

Cerere comunicată Guvernului elvețian la 22 noiembrie 2016.

Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

Purtarea de ținute religioase

[Dahlab împotriva Elvetiei](#)

15 februarie 2001 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamanta, care era cadru didactic în învățământul primar și se convertise la islamism, s-a plâns de decizia conducerii școlii de a-i interzice să poarte vălul în timpul orelor, decizie confirmată ulterior de Tribunalul Federal Elvețian în 1997. Ea a susținut, în special, că interdicția impusă de autoritățile elvețiene constituia o discriminare pe motive de sex, în sensul că un bărbat de confesiune musulmană putea să predea la o școală de stat fără a fi supus niciunei forme de interdicție.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. A observat, în special, că măsura prin care i s-a interzis reclamantei să poarte vălul islamic, strict în contextul atribuțiilor sale profesionale, nu a fost îndreptată spre ea în calitate de reprezentantă a sexului feminin, aceasta urmărind obiectivul legitim de a asigura neutralitatea sistemului de învățământ primar de stat. O astfel de măsură putea fi aplicată, de asemenea, unui bărbat care, în circumstanțe similare, purta o ținută care îl evidenția în mod clar ca aparținând unei alte confesiuni. În consecință, Curtea a concluzionat că, în speță, nu a existat nicio discriminare pe motive de sex.

[Leyla Sahin împotriva Turciei](#)

10 noiembrie 2005 (Marea Cameră)

Reclamanta, care provenea dintr-o familie tradițională de musulmani practicanți, a considerat că avea datoria religioasă de a purta vălul islamic. Aceasta a denunțat o circulară adoptată în 1998, atunci când era studentă la Universitatea din Istanbul, prin care li s-a interzis studentelor din cadrul acesteia să poarte vălul în cadrul orelor de curs sau al examenelor, ceea ce a determinat-o, în cele din urmă, să părăsească țara și să își continue studiile în Austria.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 9** (libertatea de gândire, de conștiință și de religie) din Convenție. A constatat, în special, că principiul laicității, astfel cum a fost interpretat de către Curtea Constituțională a Turciei, a fost considerentul primordial care a motivat interdicția privind purtarea unor simboluri religioase în universități. Într-un astfel de context, în care valorile pluralismului, respectării drepturilor altora și, în special, egalității între femei și bărbați în fața legii sunt predate și aplicate în practică, este de

Înțeles că autoritățile respective au dorit să păstreze caracterul laic al instituției în cauză și, prin urmare, au considerat că acceptarea purtării unor ținute religioase, inclusiv a vălului islamic, precum în speță, contravenea acestor valori.

S.A.S. împotriva Franței (nr. 43835/11)

26 iunie 2014 (Marea Cameră)

Această cauză avea ca obiect plângerea unei resortisante franceze, musulmană practicantă, potrivit căreia nu i se mai permitea să poarte vălul islamic integral (burqa) în public, ca urmare a intrării în vigoare, la 11 aprilie 2011, a unei legi care interzicea ascunderea feței în locuri publice.

Curtea a hotărât că **nu au fost încălcate art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie), **art. 9** (dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie) și **art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8 sau 9** din Convenție. În această hotărâre, Curtea a subliniat, în special, că un stat parte nu poate invoca egalitatea de gen pentru a interzice o practică apărută de către femei – precum reclamanta – în contextul exercitării drepturilor consacrate la art. 8 și 9, cu excepția cazului în care s-ar admite faptul că persoanele particulare ar putea fi protejate, pe această bază, împotriva exercitării propriilor drepturi și libertăți fundamentale.

Protecția proprietății

Legitimații de călătorie pentru vârstnici

Michael Matthews împotriva Regatului Unit

15 iunie 2002 (radiere de pe rol – soluționare pe cale amiabilă)

În vârstă de 64 de ani, reclamantul a solicitat, la oficiul poștal local, o legitimație de călătorie pentru vârstnici, care i-ar fi dat dreptul să călătorească gratuit cu majoritatea mijloacelor de transport public în zona Marii Londre (*Greater London*). Cererea acestuia a fost refuzată deoarece, în temeiul dreptului britanic de la acea vreme, o astfel de legitimație putea fi acordată numai bărbaților care aveau 65 de ani sau mai mult, în timp ce femeile aveau dreptul să beneficieze de o astfel de legitimație de la vârsta de 60 de ani, sub rezerva dispozițiilor sistemului lor local. Reclamantul s-a plâns de o discriminare pe motive de sex în ceea ce privește dreptul său de proprietate.

Curtea, după ce a luat act de **soluționarea pe cale amiabilă** (art. 39 din Convenție) la care au ajuns Guvernul Regatului Unit și reclamantul, și fiind convinsă că soluționarea s-a bazat pe respectarea drepturilor omului, astfel cum sunt definite în Convenție și în protocoalele la aceasta, a decis **radierea cauzei de pe rol**.

Dreptul la un permis de ședere pentru refugiați (și, prin urmare, la ajutorul pentru locuință)

Vruntou împotriva Ciprului

13 octombrie 2015

Reclamanta s-a plâns cu privire la refuzul autorităților de a-i acorda un permis de ședere în calitate de refugiat, susținând că astfel a fost privată de o serie de beneficii, inclusiv de ajutorul pentru locuință. Ea a susținut, de asemenea, că refuzul de acordare a permisului de ședere pentru refugiați, pe baza faptului că era copilul unei femei strămutate, și nu al unui bărbat strămutat, a constituit o discriminare pe criterii de sex și că nicio autoritate din Cipru, nici măcar o instanță judecătorească, nu a examinat cererea sa pe fond. După ce reclamanta a depus cererea sa în fața Curții Europene, sistemul introdus în 1974 pentru victimele de război și persoanele strămutate din zonele ocupate de forțele armate turce sau evacuate pentru a satisface necesitățile Gărzii Naționale a fost modificat, astfel încât, începând din 2013, copiii femeilor strămutate au devenit eligibili pentru a beneficia de ajutor pentru locuință în aceleași condiții ca și copiii bărbaților strămutați.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) din **Protocolul nr. 1** la Convenție. În primul rând, a stabilit existența unei diferențe de tratament pe criterii de sex, din cauza faptului

că, având dreptul la un permis de ședere pentru refugiați (și, prin urmare, la ajutorul pentru locuință), copiii bărbaților strămutați beneficiau de un tratament preferențial față de copiii femeilor strămutate. În ceea ce privește existența unei justificări rezonabile și obiective pentru această diferență de tratament, principalul argument invocat de Guvern a fost că, atunci când a fost introdus sistemul în cauză, în Cipru existau diferențe socio-economice între femei și bărbați. Cu toate acestea, Curtea a reamintit că acest tip de referirile la „tradiții, ipoteze generale sau atitudini sociale predominante” nu sunt suficiente pentru justificarea unei diferențe de tratament pe criterii de sex. În ceea ce privește marja de apreciere de care ar fi beneficiat statul pentru alegerea calendarului și a mijloacelor de extindere a sistemului din 1974 la copiii femeilor strămutate, Curtea a observat că sistemul în cauză a exclus copiii femeilor strămutate timp de aproape patruzeci de ani. Considerentele bugetare nu erau suficiente pentru a putea justifica o astfel de diferență de tratament, întemeiată exclusiv pe sex, în special având în vedere că extinderile succesive ale sistemului în perioada 1974-2013 au avut, la rândul lor, consecințe financiare. În plus, faptul că sistemul respectiv a fost menținut o perioadă atât de lungă și a continuat să se bazeze exclusiv pe rolurile tradiționale ale membrilor familiei, astfel cum erau înțelese în 1974, însemna că statul a depășit orice marjă de apreciere de care beneficia în acest domeniu. Ar fi fost necesare motive foarte întemeiate pentru a justifica o diferență de tratament menținută o perioadă atât de lungă. Nu s-a demonstrat că ar exista vreun astfel de motiv. În consecință, nu exista nicio justificare obiectivă și rezonabilă pentru diferența de tratament în cauză. De asemenea, Curtea a constatat o încălcare a art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, din cauza inexistenței, la momentul faptelor, a unor căi de atac eficiente, care să îi permită reclamantei să conteste caracterul discriminatoriu al sistemului.

Dreptul la prestații sociale

Stec împotriva Regatului Unit

12 aprilie 2006 (Marea Cameră)

Reclamanții în această cauză, doi bărbați și două femei, s-au plâns că au suferit o discriminare pe criterii de sex, în ceea ce privește dreptul de a primi o indemnizație pentru scăderea veniturilor² (*reduced earnings allowance* - REA), ca urmare a modificărilor aduse sistemului REA, prin care acesta a fost corelat cu vârsta legală de pensionare³. Pentru toți reclamanții, acest lucru a avut ca rezultat, într-un fel sau altul, o scădere a veniturilor, de care aceștia ar fi fost scutiți dacă ar fi avut sexul opus și, prin urmare, li s-ar fi aplicat alte vârste de pensionare.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1**. A constatat că diferența între bărbați și femei în ceea ce privește vârsta legală de pensionare în Regatul Unit a fost destinată inițial compensării dezavantajului economic cu care se confruntau femeile. Aceasta a continuat să fie justificată în mod rezonabil și obiectiv din acest motiv, până în momentul în care schimbările sociale și economice au condus la dispariția necesității de a le acorda femeilor un tratament special. Deciziile Guvernului Regatului Unit cu privire la calendarul și la mijloacele precise de corectare a inegalității în cauză nu erau în mod vădit nerezonabile. În mod similar, decizia de a corela dreptul de a primi REA cu sistemul de pensii era justificată în mod rezonabil și obiectiv, având în vedere că indemnizația în cauză era destinată să compenseze capacitatea redusă de a realiza un venit din timpul vieții profesionale a unei persoane.

² Indemnizație acordată în funcție de venitul realizat salariaților sau foștilor salariați care și-au pierdut capacitatea de a realiza un venit, ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale.

³ Înainte de 1986, beneficiarii REA care se pensionau primeau în continuare indemnizația, care era cumulată cu pensia pentru limită de vârstă. Începând din 1986, printr-o succesiune de măsuri legislative, s-a încercat eliminarea sau reducerea indemnizației REA primită de solicitanții care nu mai aveau vârsta de muncă, prin impunerea unor condiții de încetare automată sau de limitare a plății acesteia la vârsta de 65 de ani pentru bărbați și 60 de ani pentru femei (vârstele prevăzute de sistemul legal de pensii pentru limită de vârstă).

Barrow împotriva Regatului Unit, Pearson împotriva Regatului Unit și Walker împotriva Regatului Unit

22 august 2006

Reclamanta în prima cauză s-a plâns că, după împlinirea vârstei de 60 de ani, nu a mai primit pensia de invaliditate, în timp ce un bărbat în aceeași situație ar fi beneficiat de pensia respectivă până la 65 de ani. Reclamantul în a doua cauză s-a plâns că, în timp ce femeile puteau solicita pensia de stat la 60 de ani și erau scutite de contribuțiile la sistemul de securitate socială în cazul în care continuau să lucreze, el a putut să-și primească pensia abia la vârsta de 65 de ani; reclamantul în cea de-a treia cauză s-a plâns că a fost obligat să plătească contribuții la sistemul de securitate socială după împlinirea vârstei de 60 de ani.

Curtea a hotărât că, în niciuna din cauze, **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1**. A reiterat, în special, faptul că pretinsa discriminare rezulta din diferența legată de vârsta la care bărbații și femeile aveau dreptul la o pensie de stat în Regatul Unit. Având în vedere justificarea inițială a diferenței (de corectare a inegalităților financiare dintre sexe), evoluția lentă a vieții profesionale a femeilor și absența unui standard comun la nivelul statelor europene, Curtea a constatat că Regatul Unit nu poate fi criticat pentru faptul că nu a inițiat mai devreme stabilirea unei vârste unice de pensionare sau pentru introducerea lentă și treptată a reformelor, în special având în vedere implicațiile extrem de complexe ale acestora pentru femei și pentru economie, în general.

Obligația de a plăti contribuții la sistemul de securitate socială

Van Raalte împotriva Țărilor de Jos

21 februarie 1997

Reclamantul, care nu a fost căsătorit niciodată și nu avea copii, susținea că a fost victima unui tratament discriminatoriu în ceea ce privește obligația de a plăti contribuții în temeiul Legii generale privind indemnizația de creștere a copilului. A susținut că, fiind un bărbat necăsătorit și fără copii, în vârstă de peste 45 de ani, obligarea acestuia la plata de contribuții în temeiul Legii generale privind indemnizația de creștere a copilului constituia o discriminare pe motive de sex, având în vedere faptul că, la momentul faptelor incriminate, femeilor de aceeași vârstă, necăsătorite și fără copii, nu li se impunea plata unor astfel de contribuții,

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1**, constatând că, indiferent dacă dorința de menajare a sensibilității femeilor de o anumită vârstă, care nu aveau copii, putea fi considerată un obiectiv legitim, un astfel de obiectiv nu putea oferi o justificare pentru diferența de tratament pe criterii de sex din speță. Curtea a observat, în special, că, deși statele contractante se bucură de o anumită marjă de apreciere în temeiul Convenției, în ceea ce privește introducerea unor astfel de derogări de la obligația de cotizare, art. 14 impune ca orice astfel de măsură să fie aplicată, în principiu, în aceleași condiții atât bărbaților, cât și femeilor, cu excepția cazului în care sunt prezentate motive convingătoare pentru a justifica o diferență de tratament. În prezenta cauză, Curtea nu a fost convinsă că existau astfel de motive. În acest context, trebuie avut în vedere că, așa cum este posibil ca femeile de peste 45 de ani să nască, pe de altă parte, există bărbați, de 45 de ani sau mai tineri, care nu pot să procreze. Curtea a observat, în continuare, că o femeie necăsătorită și fără copii, în vârstă de 45 de ani sau mai mult, ar putea deveni eligibilă pentru a beneficia de indemnizația de creștere a copilului în temeiul legii în cauză; aceasta ar putea, de exemplu, să se căsătorească cu un bărbat care are deja copii dintr-o căsătorie anterioară. În plus, argumentul potrivit căruia obligarea femeilor necăsătorite și fără copii la plata unor contribuții, în temeiul unui sistem de acordare a indemnizației de creștere a copilului, ar constitui o povară emoțională nedreaptă pentru acestea ar putea să se aplice la fel de bine și în cazul bărbaților necăsătoriți și fără copii sau al cuplurilor fără copii.

Sistem de pensii

Pensia pentru limită de vârstă acordată persoanelor căsătorite

Wessels-Bergervoet împotriva Țărilor de Jos

4 iunie 2002

Reclamanta și soțul acesteia au locuit toată viața în Țările de Jos. Soțului reclamantei i s-a acordat o pensie pentru limită de vârstă pentru persoanele căsătorite, în temeiul Legii generale privind pensiile pentru limită de vârstă (*Algemene Ouderdomswet* – „AOW”), începând cu 1 august 1984. Cu toate acestea, pensia lui a fost redusă cu 38%, deoarece nu a fost asigurat în temeiul legii o perioadă totală de 19 ani, în cursul căreia a lucrat în Germania și a fost asigurat în temeiul legislației germane în materie de securitate socială. Decizia nu a fost contestată. Reclamantei i s-a acordat o pensie pentru limită de vârstă în temeiul AOW începând cu 1 martie 1989, în aceleași condiții ca și pensia acordată soțului său, adică redusă cu 38%. Contestația sa a fost respinsă. Reclamanta a susținut că reducerea pensiei sale în temeiul AOW a constituit o discriminare pe motive de sex, în măsura în care, la momentul faptelor, o femeie căsătorită era asigurată în temeiul legii respective doar pentru perioadele în care era asigurat soțul său, în vreme ce nu exista nicio normă echivalentă pentru bărbații căsătoriți.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1**, constatând că diferența de tratament între femeile căsătorite și bărbații căsătoriți, în ceea ce privește dreptul la indemnizații în temeiul AOW, a cărei victimă a fost reclamanta, nu se baza pe nicio „justificare obiectivă și rezonabilă”. Curtea a observat, în special, că, atunci când analizează dacă o diferență de tratament poate fi considerată justificată, ține seama nu numai de scopul acesteia la momentul adoptării dispozițiilor relevante, ci și de efectele pe care le are în cauza examinată. În speță, reclamanta a beneficiat de o pensie pentru limită de vârstă începând cu 1 martie 1989, care a fost cu 38% mai mică decât cea pe care ar fi primit-o un bărbat căsătorit în aceeași situație. Cu alte cuvinte, inegalitatea de tratament inerentă fostelor dispoziții legale s-a concretizat în 1989, atunci când, având în vedere atitudinile sociale predominante la momentul respectiv, scopul urmărit de dispozițiile legale în cauză nu mai putea fi admis. În această privință, Curtea a luat în considerare și faptul că, atunci când dispozițiile legale relevante au fost modificate în 1985, cu scopul de a le aduce în conformitate cu standardele mai moderne ale egalității între bărbați și femei, nu au fost adoptate măsuri pentru a înlătura efectul discriminatoriu al fostelor dispoziții legale.

Vârsta de pensionare

Andrie împotriva Republicii Cehe

17 februarie 2011

Această cauză privea sistemul de pensii actual din Republica Cehă, prin care femeile și bărbații care îngrijeau copii aveau dreptul să se pensioneze la vârste diferite. În urma divorțului, reclamantului i-au fost încredințați cei doi copii minori. În 2003, acesta a încercat să se pensioneze la vârsta de 57 de ani, dar cererea lui a fost respinsă, pe motiv că nu ajunsese la vârsta de pensionare, care, la momentul respectiv, era de 60 de ani în cazul bărbaților. În cazul femeilor, vârsta era de 57 de ani sau mai mică, în funcție de numărul de copii aflați în îngrijire. Reclamantul a formulat recurs, pe motiv că, la calcularea vârstei sale de pensionare, ar fi trebuit să se ia în considerare faptul că el crescuse doi copii, dar recursul său a fost respins, ulterior hotărârii pronunțate de Curtea Constituțională, în cadrul unei proceduri separate, conform căreia legislația în cauză nu era incompatibilă cu Constituția. Acesta s-a plâns, în special, că nu a putut să se pensioneze la o vârstă la care o femeie aflată în situația lui ar fi avut această posibilitate. Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1**, constatând că abordarea Republicii Cehe privind sistemul său de pensii era justificată în mod rezonabil și obiectiv și că va continua să fie astfel până în momentul în care schimbările sociale și economice din țară vor elimina necesitatea acordării unui tratament special femeilor. Curtea a considerat, în special, că reducerea vârstei la care femeile aveau dreptul să

primească o pensie în Republica Cehă, stabilită în 1964 în temeiul Legii privind securitatea socială, își avea originea în împrejurări istorice specifice și reflecta realitățile Cehoslovaciei socialiste de la acea vreme. Măsura urmărea un „obiectiv legitim”, având în vedere că a fost destinată să compenseze inegalitățile și dificultățile cu care se confruntau femeile din cauza așteptărilor care existau din partea lor în cadrul modelului familial instituit la momentul respectiv (și care au persistat până în prezent): să lucreze cu normă întreagă și totodată să aibă grijă de copii și să se ocupe de gospodărie. Într-adevăr, salariile și pensiile acordate femeilor aveau, în general, o valoare mai mică în comparație cu cele primite de bărbați. Curtea a subliniat, de asemenea, că autoritățile naționale sunt cele mai în măsură să soluționeze chestiuni atât de complexe, care țin de politica economică și socială și care depind de multiple variabile naționale și de cunoașterea directă a societății în cauză.

Pensia de urmaș a soțului supraviețuitor

Zeman împotriva Austriei

29 iunie 2006

Reclamantul s-a plâns de reducerea pensiei sale de urmaș a soțului supraviețuitor în temeiul Legii privind pensia pentru limită de vârstă, modificată, și al Legii privind prestația pentru pensia pentru limită de vârstă. În conformitate cu dispozițiile acestei legi, soțul supraviețuitor avea dreptul să primească 40% din pensia dobândită de soția lui decedată înainte de luna ianuarie 1995, în timp ce soția supraviețuitoare avea dreptul la 60% din pensia soțului său decedat. Căile de atac formulate de reclamant, prin care a susținut că, dacă ar fi fost femeie într-o situație similară, ar fi avut dreptul la 60%, au fost respinse.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1**, constatând că diferența de tratament între bărbați și femei, în ceea ce privește dreptul la pensia de urmaș a soțului supraviețuitor, drept obținut înainte de 1995, nu se baza pe nicio „justificare obiectivă și rezonabilă”.

Imposibilitatea soțului supraviețuitor de a beneficia de pensie de urmaș

Cornwell împotriva Regatului Unit și Leary împotriva Regatului Unit

25 aprilie 2000 (radiere de pe rol – soluționare pe cale amiabilă)

Ambii reclamânți s-au plâns de faptul că au fost victimele unei discriminări pe motive de sex, din cauza faptului că, în temeiul legislației britanice în materie de securitate socială, nu puteau beneficia de pensie de urmaș.

Curtea, după ce a luat act de **soluționarea pe cale amiabilă** (art. 39 din Convenție) la care au ajuns Guvernul Regatului Unit și reclamânții, și fiind convinsă că soluționarea s-a bazat pe respectarea drepturilor omului, astfel cum sunt definite în Convenție și în protocoalele la aceasta, a decis **radierea cauzei de pe rol**.

A se vedea, de asemenea, printre altele: **Crossland împotriva Regatului Unit**, hotărâre (radiere de pe rol) din 29 mai 2000; **Atkinson împotriva Regatului Unit**, hotărâre (radiere de pe rol) din 8 aprilie 2003; **Owens împotriva Regatului Unit**, hotărâre (radiere de pe rol) din 13 ianuarie 2004.

Sawden împotriva Regatului Unit

12 martie 2002 (radiere de pe rol)

După decesul soției sale în august 1997, reclamantul a devenit administratorul patrimoniului acesteia. O lună mai târziu, reclamantul a solicitat prestații de securitate socială echivalente celor la care ar fi avut dreptul o văduvă al cărei soț a decedat în împrejurări similare celor în care decedase soția lui, și anume o pensie de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Payment”) și o pensie de urmaș pentru copil („Widowed Mother’s Allowance”), acordate în temeiul Legii din 1992 privind securitatea socială și prestațiile sociale. Acesta a fost informat că cererea lui nu era valabilă, deoarece normele care reglementau plata indemnizațiilor pentru văduve erau specifice femeilor. Recursul

formulat împotriva acestei decizii a fost respins. În aprilie 2001, a intrat în vigoare Legea din 1999 privind reforma protecției sociale și pensiilor, care oferea dreptul la indemnizațiile acordate soțului supraviețuitor atât bărbaților, cât și femeilor. În fața Curții, reclamantul s-a plâns că a fost victima unei discriminări pe criterii de sex, din cauza legislației în materie de securitate socială și a legislației fiscale britanice.

Curtea, după ce a luat act de **soluționarea pe cale amiabilă** (art. 39 din Convenție) la care au ajuns Guvernul Regatului Unit și reclamantul, și fiind convinsă că soluționarea s-a bazat pe respectarea drepturilor omului, astfel cum sunt definite în Convenție și în protocoalele la aceasta, a decis **radierea cauzei de pe rol**.

A se vedea, de asemenea, printre altele: **Loffelman împotriva Regatului Unit**, hotărâre (radiere de pe rol) din 26 martie 2002; **Downie împotriva Regatului Unit**, hotărâre (radiere de pe rol) din 21 mai 2002; **Rice împotriva Regatului Unit**, hotărâre (radiere de pe rol) din 1 octombrie 2002.

Willis împotriva Regatului Unit

11 iunie 2002

Reclamantul s-a plâns de discriminarea suferită de acesta și de soția lui defunctă în ceea ce privește decizia de a i se refuza acordarea pensiei de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Payment”) și pensiei de urmaș pentru copil („Widowed Mother’s Allowance”), precum și în ceea ce privește imposibilitatea lui de a beneficia pe viitor de o pensie de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Pension”), în ciuda contribuțiilor la sistemul de securitate socială efectuate de către soția acestuia pe parcursul vieții ei. Acesta a susținut că legislația britanică în materie de securitate socială avea un caracter discriminatoriu pe criterii de sex.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1**, constatând că diferența de tratament între bărbați și femei, în ceea ce privește dreptul la pensia de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Payment”) și pensia de urmaș pentru copil nu se baza pe nicio „justificare obiectivă și rezonabilă”. Curtea a observat, în special, că nu s-a susținut faptul că reclamantul nu îndeplinea diversele condiții legale necesare pentru plata celor două indemnizații. Singurul motiv pentru care i-a fost refuzată acordarea indemnizațiilor în cauză a fost faptul că este bărbat. O femeie în aceeași situație ar fi avut dreptul, executoriu în temeiul dreptului intern, de a primi ambele indemnizații. În ceea ce privește imposibilitatea reclamantului de a primi pensia de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Pension”), Curtea a mai constatat că, chiar dacă reclamantul ar fi fost femeie, nu ar fi îndeplinit condițiile necesare pentru a putea beneficia de o asemenea pensie, prevăzute de dispozițiile Legii din 1992. Într-adevăr, o văduvă în situația reclamantului nu ar îndeplini condițiile pentru a putea beneficia de această pensie cel puțin până în 2006 și este posibil să nu obțină acest drept niciodată, din cauza efectului altor condiții legale, care impun, de exemplu, ca solicitanta să nu se fi recăsătorit înainte de data concretizării dreptului respectiv. Prin urmare, Curtea a concluzionat că, întrucât reclamantul nu a fost tratat diferit față de o femeie aflată într-o situație similară, nu exista nicio problemă de discriminare care să fie contrară art. 14 din Convenție, în ceea ce privește dreptul acestuia la pensia de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Pension”). Prin urmare, Curtea a constatat că **nu a fost încălcat art. 14, coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1**, în ceea ce privește imposibilitatea reclamantului de a beneficia de dreptul la această pensie de urmaș pentru soțul supraviețuitor.

Hobbs, Richard, Walsh și Geen împotriva Regatului Unit

14 noiembrie 2006

Toți cei patru reclamânți au rămas văduvi la mijlocul sau la sfârșitul anilor `90. Aceștia s-au plâns, în special, în legătură cu refuzul autorităților britanice de a le acorda scutirea fiscală pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Bereavement Tax Allowance”) sau o prestație echivalentă, din motive legate de sexul lor. Al doilea, al treilea și al patrulea reclamant s-au plâns, în plus, cu privire la neplata pensiei de urmaș pentru soțul supraviețuitor (inițial „Widow’s Pension” și, ulterior, „Widow’s Payment”), precum și a pensiei de urmaș pentru copil („Widowed Mother’s Allowance”).

În ceea ce privește primul capăt de cerere al reclamantilor, Curtea a considerat că, în perioada în care reclamanții nu au beneficiat de avantajul în cauză, diferența de tratament dintre bărbați și femei în ceea ce privește scutirea fiscală acordată soțului supraviețuitor nu a fost justificată în mod rezonabil și obiectiv. Prin urmare, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1**, în privința primului, celui de-al doilea și celui de-al treilea reclamant. Curtea a observat, de asemenea, că părțile au ajuns la o soluționare pe cale amiabilă în ceea ce privește capetele de cerere referitoare la pensia de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Payment”) și la pensia de urmaș pentru copil și a decis **radierea de pe rol** a acestora. În cele din urmă, Curtea a constatat că nu a existat nicio încălcare în ceea ce privește capetele de cerere formulate de reclamanti cu privire la pensia de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Pension”), în privința celui de-al doilea și celui de-al treilea reclamant, și a amânat examinarea capătului de cerere formulat de cel de-al patrulea reclamant cu privire la aceeași pensie.

A se vedea, de asemenea, printre altele: **Cross împotriva Regatului Unit**, hotărâre din 9 octombrie 2007; **Anderson împotriva Regatului Unit** și **Crilly împotriva Regatului Unit**, hotărâri din 20 noiembrie 2007; **Geen împotriva Regatului Unit**, hotărâre din 4 decembrie 2007; **Goodwin împotriva Regatului Unit** și **Higham împotriva Regatului Unit**, hotărâri din 22 ianuarie 2008; **Szulc împotriva Regatului Unit**, hotărâre din 8 aprilie 2008; **Smith împotriva Regatului Unit**, hotărâre din 20 mai 2008.

Runkee si White împotriva Regatului Unit

10 mai 2007

Ambii reclamanti s-au plâns că, fiind bărbați, nu aveau dreptul să primească pensiile de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Pension” și „Widow’s Payment”) echivalente celor pe care le primeau femeile văduve într-o situație similară.

Curtea a observat că pensia de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Pension”), de când a fost adoptată și până la eliminarea acesteia la 9 aprilie 2001 (cu excepția femeilor ale căror soți decedaseră înainte de această dată), era destinată să corecteze inegalitatea între soțiile supraviețuitoare, ca grup, și restul populației. Aceasta a considerat că diferența respectivă a fost justificată în mod rezonabil și obiectiv. Având în vedere evoluția lentă a vieții profesionale a femeilor și imposibilitatea de a indica o dată precisă la care soțiile supraviețuitoare (ca grup) nu au mai avut nevoie de ajutor, Curtea a considerat că Regatul Unit nu putea fi criticat nici pentru faptul că nu a eliminat această pensie mai devreme. Prin urmare, **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1**, în ceea ce privește absența dreptului reclamanților la pensia de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Pension”). Totuși, la fel ca în alte cauze similare, care ridică aceeași problemă din perspectiva Convenției (a se vedea supra, *Willis împotriva Regatului Unit*), Curtea a decis că **a fost încălcat art. 14, coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1**, în ceea ce privește absența dreptului reclamanților la o pensie de urmaș pentru soțul supraviețuitor („Widow’s Payment”).

A se vedea, de asemenea, printre altele: **Fallon împotriva Regatului Unit** și **Woods împotriva Regatului Unit**, hotărâri din 20 noiembrie 2007; **Williams împotriva Regatului Unit**, hotărâre din 8 ianuarie 2008; **McNamee împotriva Regatului Unit**, hotărâre din 27 martie 2008; **Cummins împotriva Regatului Unit**, hotărâre din 1 aprilie 2008; **Szulc împotriva Regatului Unit**, hotărâre din 8 aprilie 2008.

Dreptul la alegeri libere

Listele candidaților la alegerile pentru organele reprezentative

Staatkundig Gereformeerde Partij împotriva Țărilor de Jos

10 iulie 2012 (decizie privind admisibilitatea)

În urma unei hotărâri pronunțate de o instanță regională, în cadrul unui proces civil împotriva reclamantului – un partid politic protestant foarte tradițional – de către mai multe asociații și organizații, prin care statul era obligat să ia măsuri pentru a-l obliga pe

reclamant să ofere femeilor posibilitatea de a se înscrie pe lista candidaților la alegerile pentru organele reprezentative, acesta și-a modificat Principiile în vederea admiterii membrilor de sex feminin, însă fără a le permite să candideze la alegerile pentru funcțiile publice. În 2010, Curtea Supremă a considerat inacceptabilă maniera în care partidul reclamant își puna convingerile în practică, în ceea ce privește nominalizarea candidaților la alegerile generale pentru ocuparea funcțiilor din cadrul organelor reprezentative. A declarat, de asemenea, că statul a adoptat în mod greșit poziția potrivit căreia propriul exercițiu de punere în balanță îi permitea să nu ia nicio măsură împotriva acestei practici. Ulterior, Comisia parlamentară permanentă pentru Afaceri Interne a Camerei Inferioare a Parlamentului a decis să aștepte rezultatul procesului în fața Curții, înainte de a decide dacă este necesar sau nu să ia măsuri.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind în mod vădit nefondată. Aceasta a reiterat, în special, faptul că democrația era singurul model politic prevăzut de Convenție și singurul compatibil cu aceasta. În plus, evoluția către egalitatea între sexe la nivelul statelor membre împiedica statul să susțină ideea potrivit căreia bărbatul are un rol primordial în raport cu rolul secundar al femeii. Faptul că nicio femeie nu și-a exprimat dorința de a candida la alegeri din partea partidului reclamant nu era decisiv. Era puțin relevant dacă refuzul de a recunoaște un drept politic fundamental, exclusiv pe baza sexului, era menționat în mod explicit în regulamentul intern al partidului reclamant sau în orice alt document intern al acestuia, având în vedere că această idee era acceptată în mod public și pusă în practică. Poziția adoptată de partidul reclamant era inacceptabilă, indiferent de profunda convingere religioasă pe care s-a bazat aceasta.

Texte și documente

A se vedea, în special:

- [pagina web](#) a Consiliului Europei privind „Egalitatea de gen”
 - [Manual de drept european privind nediscriminarea – editia 2018](#), Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene/Consiliul Europei, 2018
-

Contact presă:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08